1.3 Б.УНЭН

Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

ВКП(б)-эйн Б.-М. Обкомой ба БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй орган

1940 оной мартын 27 среда № 71 (3072)

Сэн 10 мунгэ.

„Хуушан ба залуу кадрнуудые зохилдуулан хэрэглэлгын Сталинска принципые бэелvvлэн, тэдэниие хvдэлмэридэ тон зvбөөр хэрэглэлгые туйлан, коммунистнуудые наряар шэлэн абалгые ба дэбжvvлгые vргэлжэлvvлхэ“.

(XIV Областной партконференциин резолюциһээ).

Модо урадхуулгада бэлэдхэлые хангаха

Манай орон болбол Сталинска ...рбадугаар Табанжэл соо хэдэн ...н гигант ехэнүүд барилганууд ...но бодхоохо байна. Тус барилга...удта тон ехэ модоп хэрэглэгдэ...

...Тиимэһээ, 1940 ондо модо ...уулгын хүдэлмэрине. түргэ..., эмхитэйгээр үнгэргэлгэ—...харюусалгатай ба хүндэтэй ...г. Модо урадхуулгын планиие ... соонь, үндэр шанартайгаар ...үргэхын түлөө нэн түрүүлэн ...монголлестрест, леспромхо... ба модо урадхуулгын кон...ра харюусалгатай.

...Модо урадхуулгые эхилхэ сагай ...рноһон, үсөөхэн хоногой үлэһэн ...ойтшье һаань, тэрээндэ бэлэд...ай хүдэлмэри манай респуб... дотор хангалтагүйгөөр ...уулагдажа байна. Модо урад...уулгын анжалтые хүдэлмэришэд ...дхэнэ. Республика дотор, ...40 ондо модо урадхуулгын хү...лмэридэ планай ёһоор 3700 хүн ...баадуулагдаха ёһотой. То...айлон хэлэбэл, Хориин аймаг...—700 хүн, Мухар-Шэбэрһээ—..., Селенгэһээ—270, Заиграй...—330, Яруунаһаа — 350, ...багатайһаа—500, Зэдэһээ—..., Баргажанһаа—270 ба ...анскһаа—224 хүн хүдэлмэ...хэ байна.

...Дээрэ заагдаһан тоото хүдэл...ишэдые хабаата хүдэлмэри... хандуулга — леспромхо...удай, аймагуудай, сомонуудай ...колхозуудай хүтэлбэрилэгшэ...й эрюун уялгань болоно. Зү...р, Бурмонголлестрест болбол ...нуудалда тон харюусалгагүй...ар хандаһан байна. Юуб гэхэдэ, ...о урадхуулгын хүдэлмэридэ ...а хүдэлмэришэдтэй тус тус...айнь договор баталха ёһотой ...һан аад, мартын 20-ной мэдээ...р, нэгэшье хүнтэй договор ...талаагүй.

...Модо урадхуулгада хэрэглэгдэхэ ...н шухала зүйлнүүдые тусхай...а организацинуудань мүнөө ...өөр хүсэд бэлэдхээдүй гэһэн ...баалнууд үдэрбүри ороно. ...уулеспродторг (эрхилэгшэнь ...үхэр Барданов) болбол хүдэлмэ...шэдэй байха 185 палатканууды...н болгохо байһан аад, мартын ...5-ай мэдээгээр, миил 81-е гү, ...ли 44 процентыень бэлэдхээд ...айна. Тэрэшэлэн, модо урадхуул...гын үедэ хүдэлмэришэдые эд ...аараар ба бусад шухала хэрэг...лэгүүдээр хангаха тухайда ...ехэ анхарал табигдаагүй ...эхэ сэхэ хэлэхээр байна.

...Хамтадаа 135 километр газарта ...дэ галнууд сэбэрлэгдэхэ байһан ..., миил 49 процентынь дүүргэ..., Улан-Удын урадхуулгын кон...ра планаа орөйлоо 37 процент ...бэлдхөө.

Модо урадхуулгын хүдэлмэридэ шухала хэрэглэгдэхэ зүйлнүүд—боон, багорнууд, лодконууд ба бусад мүнөө хүртэр хүсэд бэлэдхэгдээгүй байна. Мартын 15-най байдалаар, боон хэлгын хүдэлмэри республика дотор миил 46 процент дүүргэгдээ. Тус хүдэлмэриие Байгалай леспромхоз—35 процент, Улан-Удын урадхуулгын контора—46 процент дүүргээ. Мүн тэрэшэлэн, Селенгын леспромхоз 1000 багорнуудые хэхэ плантай аад, 450-е гү, али 45 процент болгоо.

Байгалай механизарованна леспромхозой тухайда тусгаар тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Дурсагдагша леспромхоз хадаа 1940 оной модо урадхуулгада бэлэдхэлые таһалдахын туйлда хүргөөд байна. Жэшээлхэдэ, далайн катернуудые бэлэдхэлгын планиие, мартын 15-най мэдээгээр, 28 процент, мүрэнэй катернуудые—37 процент гүйсэдхөө, понтон байгуулга ба бусад хүдэлмэрнүүдэнь ехэ дутуунуудтай. Тус леспромхозой директор нүхэр Заволотских болбол модо урадхуулгада бэлэдхэлэй хүдэлмэридэхи дутуунуудаа усадхаха хэрэгтэ нимаршье шиидхэхы хэмжээ абанагүй.

Бурмонголлестрестын, леспромхозуудай, урадхуулгын конторын ба леспродторгын хүтэлбэрилэгшэд хадаа дээрэ дурсагдаһан дутуунуудые ойрын үдэрнүүдтэ усадхажа, 1940 оной модо урадхуулгые зэбсэг түгэсөөр угтахыень эригдэнэ.

Модо урадхуулгын хүдэлмэриие нимэ хангалтагүй бэлэдхэлтэйгээр угтажа болохогүй. Модо урадхуулгада бэлэдхэлэй хүдэлмэринэгүрэнэй энэ шухала хэмжээнбуулгые хойшо татагшад, таһалдуулхаа һэлэгшэд— саботажнигууд хатуу хэмжээдэ хабаадуулагдаха ёһотой.

Бурмонголлестрестын, леспромхозуудай ба урадхуулгын конторын хүтэлбэрилэгшэд болбол заагдаһан бүхы фактнуудһаа зохихо вывод хэжэ, модо урадхуулгада бэлэдхэлэй хүдэлмэридэ эрид хубилалта хэхэ уялгатай. Нютагуудахи партийна, советскэ ба комсомольско, профсоюзна организацинууд болбол модо урадхуулгада хүдэлмэришэдые саг соонь хангалгада ба хүдэлмэришэдтэй договор баталалгада туһалхань шухала.

1940 оной модо урадхуулгада большевистсээр бэлэдхэжэ, мүнөө жэлэй планиие тусхайта болзортонь, тон эмхитэйгээр дүүргэхын түлөө бүхы хүсэеэ элсүүлэе!

ТАСС-haa

...СССР-эй Совнаркомой түрүү...шэ нүхэр Молотов болбол ...рааиндэ гү, али Германиин гү, ...и Баруун Украинын городуудай ...гэндэ ерэхээр хараалһан ба гэһэн хэбэртэйгээр, гадаадын элдэб олон агентствонуудаар тараагдаһан абяанууд болбол ямаршье үндэһэгүй ба худал байна гэжэ ТАСС мэдүүлхээр найдагдаһан байна.

МОСКВА—СОФИЯ

...Мартын 23-да, Харьков, Хер...н, Бургас, Пловдиваар гараһан, ...осква—София гэжэ уласхооронд... авиалиовно шэнэ лини нор...ална ашаглалгада оруулагдаба.

Үбэл ба зун, магистралаар, һара бүхэндэ 2 рейс хэгдэхэ байна.

СОФИДА СОВЕТСКЭ САМОЛЕДЫЕ БАЯРААР УГТАБА

СОФИЯ, мартын 24. (ТАСС). ...фида, Москва—София трассаар ...етскэ рейсово самолет ерэбэ.

...Карабльвин экипажые Болгари...байгаа СССР-эй полпред Лав...ентьев, Болгариин агаарай хүсэ...үүдэй начальник Бойдев, пар...ментын түрүүлэгшые орологшо ...зарьев ба бусад амаршалба. ...угшэд ба угтагшад, машинаар ...род ошоо. Шоссейн хажуугаар ба Софиин улицануудта ябажа байһан хүнүүд самоледой экипажые амаршалбад.

Болгарска бүхы газетэнүүд болбол Москва—София трассаар түрүүшынхеэ ерэһэн рейсово самоледые халуунаар амаршална. Газетэнүүд болбол Софийска аэродром дээрэ самоледой ерэһэн тухайда тодо мэдээнүүдые толилоо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: М. И. Калинин болбол „Боевой габиягай түлөө“ медаляар шагнагдаһан, Улаан Армиин командирай эхэнэр И. И. Калашниковада медаль барюулжа байна.

(ТАСС-ын фото-клише).

РАДИО-ТУНХАГЛАЛГЫН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДТЭ

ВКП(б)-эйн ЦК-гэй ба СССР-эй СНК-гэй амаршалга

ВКП(б)-эйн ЦК ба СССР-эй СНК болбол СССР-дэхи үргэн радио-тунхаглалгын 15 жэл гүйсэһэнтэй дашарамдуулан советскэ радио-тунхаглалгын хүдэлмэрилэгшэдые амаршална.

ВКП(б)-эйн ЦК ба ССР Союзай СНК болбол 15 жэлэй торшо соо советскэ радио-тунхаглалгаар туйлагдаһан ехэ амжалтануудые тэмдэглэнэ.

ВКП(б)-эйн ЦК ба ССР Союзай СНК болбол советскэ радио-тунхаглалгые, ажалшадай коммунистическэ хүмүүжүүлгын ба тэдэнэй культурна дэбжэлтын үшөө хүсэтэй зэбсэг болгохын тула гүрэнөөр олгогдоһон бүхы аргашадабаринуудые хэрэглэхыень радио-тунхаглалгын хүдэлмэрилэгшэдые уряална.

ВКП(б)-эйн ЦК.
ССР Союзай СНК.

Советскэ радио-тунхаглалгын 15 жэл

Советскэ радио-тунхаглалгын 15 жэл гүйсэһэнтэй дашарамдуулан, мартын 23-да Москвада, союзуудай Байшангай Колонно зал соо баярай заседани болобо. Зал соо радиогой тон үнинэй хүдэлмэрилэгшэд, изобретательнууд, эрдэмтэд, артистнууд, композиторнууд, писательнууд ба радиодуралагшад сугларба.

Радио-тунхаглалгын 15 жэл тухай докладые Бүхэсоюзна радиокомитедэй түрүүлэгшэ нүх. Стуков хэбэ.

15 жэлэй торшо соо Советскэ радиогоор тон ехэ амжалтанууд туйлагдаа. 1935 ондо радио-тунхаглалгада 62 миллион түхэриг табигдаһан байгааһаа, энэ жэлэй планай ёһоор, 200 миллион түхэриг хараалагдаба. Радиогоор дамжуулагдадаг партийна пропаганда ба агитаци жэл бүри һайжарна.

Заседани дээрэ, СССР-эй Совнаркомой түрүүлэгшые орологшо нүх. Вышинский выступалһан байна, тэрэ болбол партиин Центральна Комитедэй ба СССР-эй Арадай Комиссарнуудай Соведэй зүгһөө радиогой хүдэлмэрилэгшэдые халуунаар амаршалба.

Заседани дээрэ Советскэ Союзай Герой Кренкель, писатель Федин, композитор Хачатурян, академик Келлер, Сталинай нэрэмжэтэ автозаводой түлөөлэгшэ Захаров гэгшэд амаршалгануудтайгаар выступалба. Тэрэнэй һүүлдэ, солистнууд, дикторнууд, редакторнууд, литературна хүдэлмэришэд, режиссернууд, хүдэлмэрилэгшэд ба монтажницануудай ехэ группые юбилейнэ значогуудаар, грамотануудаар ба мүнгэн премиинүүдээр шагнаха тухайда Бүхэсоюзна радиокомитедэй приказ соносхогдобо.

Нүхэр Сталинда ба Молотовто амаршалганууд тон ехэ баяраар абтаба.

МАЙН УРДА ТЭЭХИ СОЦИАЛИСТИЧЕСКЭ СОРЕВНОВАНИДА ОРОЛСОЕ!

Бүхы дэлхэйн ажалшадай һайндэрай—Майн нэгэнэй урда тээхи социалистическэ соревнованиие промышленностьдэ ба хүдөө ажахыда эмхидхэхэ тухайда Восточно-Сибирскэ түмэр замай Улан-Удын депогой түрүүшүүд-стахановцуудай уряалые ба энэ асуудалаар ВКП (б)-эйн Бурят-Монголой Обкомой тогтоолые республика доторхи предприятинууд, промартельнүүд, совхозууд ба колхозууд халуунаар дэмжэжэ, үйлэдбэридээ үндэр амжалтануудые туйлаха гэһэн конкретнэ уялгануудые абажа байнад.

МЕЛЬКОМБИНАТ

Улан-Удын депогой коллективэй хандалгые зүбшөөн хэлсэлгэдэ зорюулагдаһан, мелькомбинадай хүдэлмэришэдэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй митинг мартын 23-да үнгэргэгдэбэ. Энээндэ 200 шахуу хүн хабаадалсаа. Мелькомбинадайхид болбол дээрэ дурсагдаһан хандалгые нэгэнһаналаар дэмжэжэ, социалистическэ уялгануудые абаба:

1940 оной 4 һарын үйлэдбэриин планиие эрхим шанартайгаар, апрелиин 25-да 100 процент дүүргэхэ. Үйлэдбэримнгөө цехнүүдтэ ажалай эмхидхэлые зүбөөр табиха. Бүтөөн гаргаһан продукциингаа өөрынь үные 10 процент доошолуулха, стахановскэ хүдэлөөнэй дээдэ форма—олонстаногуудта хүдэлмэрилэгшэдэй зэргэнүүдые хоёр дахин олошоруулха. Гадна, гол професснн хүдэлмэришэдэй дунда техническэ һуралсал эмхидхэгдэхэ байна.

Цехнүүд ба хүдэлмэришэдэй абаһан социалистическэ уялганууд арбан хоног бүхэндэ шалгагдажа, результадуудань соносхогдодог байха юм. Мелькомбинат болбол Майн урда тээхи социалистическэ соревнованида мяханай комбинадай коллективые уряа.

„КООПЕРАТОР-КОМСОМОЛЕЦ“

Артелиин члэнүүдэй хамтын суглаан болобо. Энээн дээрээ, Улан-Удын депогой стахановцуудай хандалга тухай асуудалые хэлсэбэ. Хандалга тушаа асуудалаар артелиин түрүүлэгшэ нүхэр Магдеев выступалба.

Һүүлээрэнь, артелиин стахановцууд ба ударнигууд үгэ хэлэбэд. Тэдэнэр депогойхидой хандалгые нэгэнһаналаар һайшаана.

Стахановец нүхэр Пажечников хэлэбэ: „Соведүүдэй орон—СССР болбол Ленин—Сталинай агуухэ партиин хүтэлбэреэр илалтаһаа илалтада хүрэнэ. Сталинска эпохода хүдэлмэрилжэ байһандаа омогорхономди. Майн урда тээхи социалистическэ соревнованида оролсожо, үйлэдбэриингөө даабаринуудые үлүүлэн дүүргэхые уряална.

Суглаан дээрэ үгэ хэлэгшэд болбол үйлэдбэридөө илалтануудые туйлаха тухайда конкретнэ уялгануудые абаһан ба бусад нүхэдөө Майн урда тээхи социалистическэ соревнованида оролсохые уриһан байнад.

МЯХАНАЙ КОМБИНАТ

Улан-Удын мяханай комбинадай коллектив болбол бүхы оронуудай пролетаринарай агуухэ һайндэр—Майн нэгэнэй урда тээхи соревнованида оролсожо, социалистическэ уялгануудые абабад.

Мяханай комбинадай хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болбол хамтын суглаагаараа баталһан резолюци соогоо иигэжэ бэшэбэ: „1940 оной II кварталай үйлэдбэриин планиие июниин 15-да 100 процент дүүргэхэ. Майн нэгэн болотор 50 тонна мяха, 275 тонна колбаса, 600 мянган пирожкинуудые, 150 мянган банка консерв ба пельмени үйлэдбэрилгын жэлэй планаа үлүүлэн дүүргэхэ. Электричествын хүсые 10 процент, түлэшые 15 процент экономилхо. Ажалай бүтээсые 20 процент дээшэлүүлхэ ба бүтөөн гаргаһан продукциингаа өөрынь үные 3 процент доошолуулха“.

Городогоо культурна ба болбосон болгохо хэрэгтэ вилээд хүдэлмэринүүдые хэжэ байна. Энэ хүдэлмэридэ гэрэй эзэд эхэнэрнүүд активнаар оролсоо. Жэшээлхэдэ, № 8, 9 ба 11 гэрэйхид газаагуурхияа, тэрэ шадарайгаа улинные сэбэрлээ. Мүн, городогые ногооруулха тухай план зохёогдоо.

Советскэ Союз дотор

Хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкын показательнуудые үлүүлэн дүүргэһэнэй түлөө, шубуунажалай „Красный“ совхоз (Крымскэ АССР) болбол „Ажалай Улаан Тугай“ орденоор шагнагдаһан байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Совхозой фермын 4-дэхи бригадын стахановка О. М. Клеменко. „Алтан Ехэ медаляар“ шагнагдаһан ба мүн 1940 оной выставкын кандидат.

(ТАСС-ын фото-клише).

БССР-эй баруун областьнуудта тракторнуудые эльгээлгэ

Минск. БССР-эй баруун областьнуудта ябуулагдаха тракторнуудые эльгээлгэ эхилбэ. Мартын 22-то 405 машинанууд ябуулагдаһан байна. Шэнэ МТС-үүдтэ хүдэлмэрилхөөр 100 гаран тракторнстнууд ошобо. Мартын 25-да үшөө 700 хүн эльгээгдэбэ. МТС-үүдтэ хүдэлмэрилхөөр 200 гаран хүн агрономууд ба ахалагша бухгалтернууд һаяын үдэрнүүдтэ ябуулагдахань.

Темирязевай нүгшэһөөр 20 жэл гүйсэһэндэ

Ородой агууехэ эрдэмтэ Темирязевай наһа бараһанһаа хойшо 20 жэлэнь апрель соо гүйсэхэнь. СССР-эй наукануудай академи болбол юбилейтэй дашарамдуулан, дэлхэйн ургамалнуудай эволюци гэжэ зохёолһоонь сборник гаргахань. Тэрээндэ академигүүд Лысенко, Прянишников ба бусад эрдэмтэд хабаадалсаха байна.

Самоледоор хүрэнгэ зөөлгэ

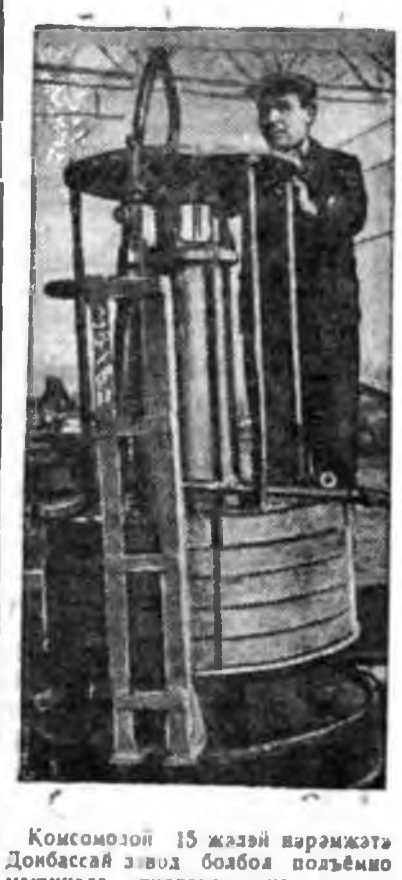
Александровск-на-Сахалине. Агаарай Гражданска флодой Дальне-Восточно управлениин самолет 1500 килограмм овощно культурын хүрэнгые эндэ асарба. Овощын хүрэнгэ ашаһан үшөө 2 самолет Хабаровскһаа Сахалин ниидэбэ.

Орджоникидзевскэ хизаарай экспонадууд

Ворошиловск. 1940 оной хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкада бэлэдхэлэй хүдэлмэринүүд хизаар соо үргэнөөр ябуулагдана. Экспонадуудые шэлэлгэ дүүрэв. Выставкада хабаадалсахаар 11686 колхозууд, совхозууд, МТС, малажалай фермэнүүд, хүдөө ажахын түрүүшүүл, партийна, советскэ ба научна хүдэлмэрилэгшэд батлагдаба. Выставкада хабаадаха кандидадуудай тоо үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ 4 дахин ехэ байна.

Ново-Александровска районһоо выставкада кандидадууд болгогдон бүхы 43 колхозуудань, 4 совхоз, 2 МТС ба 800 түрүүшүүл батлагдаба.

(ТАСС).

Комсомолой 15 жэлэй нэрэмжэтэ Донбассай завод болбол подъёмно машинада гидравлическа тормоз бэлэдхэһэн байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Тормоз хабсаруулгын мастер Н. Ф. Кныш.

(ТАСС-ын Фото-клише).

ВКП(б)-эйн БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ОБКОМОЙ БЮРОГОЙ ТОГТООЛ

1940 он, март 17 vдэр.

1940 оной мартын 10-най „Правда" газетэдэ толилогдоһон, „Кадрнуудые шэлэлгэдэхи чехарда" гэжэ статья тухай

„Правдада" толилогдоһон, «Кадрнуудые шэлэлгэдэхи чехарда» гэһэн статьяе зүбшөөн хэлсээд, ВКП(б)-эйн Обкомой бюро болбол, ВКП(б)-эйн Аймкомуудай, ГК, мүн тэрэшэлэн Обкомой зүгһөө партиина аппарадуудта кадрнуудые шэлэлгэдэ дэмы яарал-тэбдэлгэ гаргагдадаг байһан ушарһаань, зарим хүдэлмэрилэгшэд хадаа даалһан хэрэгүүдээ гүйсэдхэжэ шададаггүй байгаа, тэрэ хадаа кадрнуудые һэлгүүлхэ ябадалнуудта (Доронин—Кяхта, Картошкин—Баунт, Вязигин—Тарбагатай ба бусэд) хүргэдэг байһыень тэмдэглэнэ. «Правда» газетын статья болбол энэ ушарта, кадрнуудай дунда ябуулагдаха хүдэлмэриин дутуунуудые тон зүбөөр тэмдэглэбэ.

«Һүүлэй 1-2 жэлнүүдэй туршо соо хэдэн дахин хүтэлбэрилэгшэдэнь һэлгэгдээгүй учреждениие Улан-Удэдэ олохонь бэрхэтэй" гэжэ статья соо заагдаһаниь, хэрэгэй бодото байдалда зохихогүй инитиалагэ үгтөө, республика доторхи ударидаха организацинуудта (БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, СНК, Наркомадуудта: Наркомфин, НКПрос, НКМПром, Госплан ба бусадта) хүтэлбэрилэгшэдые һэлгэлгэ байгаагүй.

ВКП(б)-эйн Обкомой бюрогой тогтоохонь:

1. Кадрнуудай дунда ябуулагдадаг хүдэлмэридэхи гол дутуунууд хадаа «Кадрнуудые шэлэлгэдэхи чехарда» гэһэн статья соо зүбөөр заагдаа гэжэ мэдэртэ. Энээнтэй дашарамдуулан, ВКП(б)-эйн аймкомуудай, ГК ба Обкомой кадрнуудай таһагуудые уялгалха:

а) кадрнуудые шэлэлгын ба хүмүүжүүлгын хэрэгые нүхэр Сталинай заабаринуудтай һайтар зохилдуулан, научна ёһоор бэелүүлдэг ВКП(б)-эйн Центральна-Комитедэй опыдһоо жэшээ абажа, кадрнуудые шэлэлгэдэ, хүдэлмэрилэгшэдэй политическэ нюурые ба шадабариинь шанарые һайтар шалгалгые үндэһэ болгохо;

б) али-нэгэн нүхэрэй хүдэлмэри тухай асуудалые шиидхэлгэдэ яараха-тэбдэхэ ябадалые усадхахын зорилгоор, яһала бүриин һалбаринуудай хүдэлмэрилэгшэдэй резерв бии болгохые ВКП(б)-эйн Обкомой, Горкомой ба Аймкомуудай кадрнуудай таһагуудые уялгалха. Тэдэ резерв хадаа хүтэлбэрилхы партиина органуудай даалгабарнар, практическа ажал ябуулга дээрэ өөһэдынгөө шадабариие харуулгые түйлаха, тэрэшэлэн дэмы яарал-тэбдэлгэ гаргангүйгөөр, дэбжүүлэгдэгшэ нүхэрэй шадабариие ба политическэ шанарые зүбөөр сэгнэхэ шухала. Партиин Областной Комитедэй, Горкомой ба аймкомуудай кадрнуудай таһагууд болбол дэбжүүлэгдэгшэдые саг сагта суглуулжа, өөһэдынгөө хүдэлмэритэй тэдэнэй хэр зэргэ танилсажа байһыень мэдэжэ, хүдэлмэридэнь ямарнууд бэрхэшээлнүүд ушарнаб, тэдэ бүхэниинь мэдэжэ ба залуу кадрнуудые хүмүүжүүлэн, тэдээндэ ушардаг бэрхэшээлые яажа дабаха тухайда заажа байхые зайлашагүйдэ тоолохо;

в) кадрнуудай идейно-политическа хүмүүжэлые ба идеологическа хатуужалые дээшэлүүлгэдэ туһалхаар, курснуудай хэн жээлбуулгануудые ябуулан, тусхайта һуралсалые эмхидхэхыень ВКП(б)-эйн Обкомой кадрнуудай таһагта дурадхаха. Энээнтэй хамта, эзэлэн байгаа тушаалнуудһаань дулдыданигүйгөөр, өөрыгөө дурлалгыень гамнангүйгөөр, кадрнуудые өөһэдэйнь алдуунууд дээрэ хүмүүжүүлдэг гайхамшаг большевистскэ методые парторганизацинууд үргэнөөр хэрэглэхэ ёһотой.

г) хүдэлмэрилэгшэдэнь хүтэлбэрилхы партиина органуудай кадрнуудай таһагуудай номенклатурада ородог Наркомадуудай, учреждениинүүдэй ба предприятинуудай кадрнуудай таһагуудые өөрынгөө үдэр бүриин хүтэлбэридэ абахыень ВКП(б)-эйн Обкомой, Горкомой ба Аймкомуудай кадрнуудай таһагуудта дурадхаха;

д) партиина аппарадай залуу хүдэлмэрилэгшэд болбол хүдэлмэриин опыдые үшөө бүрин гүйсэдөөр шудалаагүй байһан ушарһаань бэрхэшээлнүүд ушардаг байһые тэмдэглэн, партиина аппарадай таһагуудые даагшанарай ба инструкторнуудай һуралсалые партиина байгуулалтын асуудалнуудаар эмхидхэхыень ВКП(б)-эйн Обкомой, Горкомой ба Аймкомуудай кадрнуудай таһагуудые уялгалха.

ВКП(б)-эйн Обкомой секретарь
К. БИРЮКОВ.

1940 ОНОЙ ВЫСТАВКЭДЭ КАНДИДАДУУД

Мухар-Шэбэрэй аймагай, Октябрьска сомоной, Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоздо, Хонхолойн ордено МТС-ын тракторна отряд хүдэлмэрилнэ. Отрядай бригадирань нүхэр Лайдапов юм. Энэ отряд болбол 1940 ондо хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкэдэ бүгэдөөрөө хабаадалсахын тула мэдүүлгэ үгэжэ, республикын выставкомоор баталагдаа.

Отряд хадаа 1939 ондо ажалай үндэр амжалтануудые харуулһан байна. Сезон соогоо дунда жэшээгээр трактор бүхэнэй 818 гектар хахалһан ба бүхы дээрээ 623 килограмм горючи экономилоо. Мүн 1940 оной тракторна ремонтые болзорһоонь урид, һайн шанартайгаар дүүргээ.

Бригадир нүхэр Лайдапов хадаа тракторостнуудайгаа ба бэшэ хүдэлмэришэдэй дундахи ажалай дисциплиные эрхимээр табижа шадаһан, тэдэнэрэй дунда социалистическэ соревнованиие үргэнөөр дэлгэрүүлһэн байна.

1940 ондо хүдөөажахын Бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадахи кандидадаар тус отрядһаа хамта 7 хүнүүд баталагдаа. Тэдэнэрэй тоодо, Лайдапов—бригадирань (1939 оной выставкэдэ хабаадалсаһан), тракторна отрядай повар Мапидэри Дымбыралова, горючи зөөгшэ—60 наһатай стахановец нүхэр Гомбо Будаев, учетчик нүхэр Санжиев, трактористнууд Цыдендоржиева, Ванчиков ба Цыренов гэгшэд.

Ц. Цыденов.

УЯЛГАНУУДАА БЭЕЛҮҮЛЖЭ ЭХИЛЭЭ

Хүдөө нютагуудые хүсэд культурна болбосон болгохын түлөө колхозникуудай республиканска хүдэлөөн үргэн дэлисэтайгаар дэлгэржэ байна. Энэ хүдэлөөндэ оролсоһон хэдэн олон колхозууд, сельсоведүүд болбол социалистическэ уялгануудые абаад, мүнөө тэрэнээ хүндэтэйгөөр бэелүүлжэ эхилээ.

Карл Марксайхидай үүсхэлые эгээ түрүүшээр дэмжэлсэһэн, Кабанскын аймагай, Брянска сельсоведэй найман колхозууд хадаа сад тарихын тула площадиинь бэлэдхэжэ, колхозникуудай гэр байшангуудые заһахын хэрэгтэ модо хёосонуудые бэлэдхэжэ байна. „Красное Знамя" колхоздо (түрүүлэгшэнь нүх. Разгильдеев) парикмахерска һаяар эмхидхэхэнь. Тэрэнэй тула тусгаар комната заһагданхай, парикмахерай шухала хэрэгсэлнүүд бэлэдхэгдэв.

Г. Д.

ГАРГАҺАН ТОГТООЛОО БЭЕЛҮҮЛХЭ

Хори. Чесаньш сомоной түтэлбэрилэгшэд гаргаһан тогтоолнуудаа дүүргэлтэ болгоногүй. Юуб гэхэдэ, сомон доторхи үзэг бэшэг мэдэхэгүйшүүдые тиимэ болзор соо бүгэдыень грамотна болгохо гэһэн тогтоолнууд сомоной Соведэй гүйсэдхэхэ комитедтэ ба колхозуудай правлениидэ хэдэн олон хэбтэдэг. Мүнөө, сомон доторонь бэшэг мэдэхэгүй колхозникууд үшөөл олон. Теэд, наһатанай һургуулиин заняти тон мууса ябуулагдана.

Сталинай нэрэмжэтэ колхозой үзэг бэшэг мэдэхэгүй колхозникуудһаань 27 хүн наһатанай һургуулида хандуулагдаагүй. Мүн тэрэшэлэн, „Коминтерн" колхозой (түрүүлэгшэнь нүх. Д.-Ж. Цыренов) үзэг бэшэг мэдэхэгүй 77 хүнүүдһээ миил 16 хүн, „Улаан Тэрлэшэн" колхозой (түрүүлэгшэнь нүх. Э. Раднаев) миил 8 колхозникууд наһатанай һургуулида һуралсажа байнад.

Сомоной Соведэй гүйсэдхэхэ комитет ба, илангаяа тэрэнэй дэргэдэхи культурна комисси хадаа ликбезэй хүдэлмэриие һайжаруулха, сомонойгоо колхозникуудые грамотна болгохо тухай шиидхэхы хэмжээ абанагүй. Ликвидаторнууд ба культармейнүүд хүсэд олдоогүй байһаар.

А.

Колхозой правлениин анхаралда

Колхозникууд болбол һүүлэй һонинуудые дуулаха, мэдэхэ ба газета, журналнуудые уншаха тон ехэ хүсэлэнтэй байдаг. Тиигээд, хэды иимэ байбашье һаань, зарим колхозуудай правлениин хүтэлбэрилэгшэд энэ шухалын шухала хэрэгтэ багаар анхардаг байна. Иволгын аймагай, Гельбэрын сомоной «Улаан-Трактор» колхоз хадаа энэ жэлдэ 200 шахуу газета журналнуудые захиха ёһотой байһан аад, мүнөө хүртэр, тус колхозой правлениинхид энээндэ анхаралаа табинагүй.

«Улаан-Трактор» колхозой правлени хадаа колхозникуудайгаа дунда газета, журналнуудые захилгые толгойлхо уялгатай байһан аад, харин энэ хэрэгтэ хайша хэрэгээр хандадаг юм.

Эр. Хандажапов.

Хилын саанаһаа

Эдиш хүлеэжэ байна.
М. Отаровай зураг. (ТАСС-ын фото-клише)

ФРАНЦУЗСКА ДЕПУТАДУУД-КОММУНИСТНУУДТА ЭСЭРГҮҮ ПРОЦЕСС

Брюссель, мартын 21. (ТАСС). Үсэгэлдэр, парижска военно трибуналда, французска депутадууд-коммунистнуудта эсэргүү процесс эхилбэ. Законно бэшээр депутатска эрхэнүүдээ хаһагдаһан, парламентын 35 депутадууд: Бийу, Бонт, Жан Рено, Мидоль, Кост ба бусэд судлагдагшадай скамейкэдэ һуунад. Гэрыень тойроод ба судай зал соо полицейскэ нарядууд олон.

Правительствын членүүд хадаа гэршэнэр болон үгэ хэлэхээ хоригдобо гэжэ намда эли мэдэгдэбэ гэжэ заседаниин эхиндэ, үмөөрэлгын түлөөлэгшэ Зеваэс мэдүүлбэ. Правительствын шиидхэбэриие трибуналай арсахыень ба гэршэнэр болгон министрнүүд Кэй, Даладье ба Бонна гэгшэдые асархыень Зеваэс эрилтэ хэбэ.

Үмөөрэлгын түлөөлэгшын эрилтэ болбол нэгэн талаһаа прокурор ба трибуналай, нүгөө талаһаа—үмөөрэлгэ ба судлагдагшадай хоорондо арсалдаа гаргаһан байна.

Үмөөрэгшэ Виллер болбол Даладье хадаа депутадууд-коммунистнуудые урбагшадта соносхоо һэн гэжэ заана. Гэхэтэй хамта, гэмнэгдэгшэд болбол французска арадай диилэнхы олонхиной интересүүдэй эгээн үнэн шууд хамгаалагшадань мүн. „Судлагдагшадай скамейкэ дээрэ,—үмөөрэгшэ хэлэбэ,—арадай 35 һунгагдамалнууд һууна, тэдэнэрһээ арад өөрынгөө найдабариие хэзээшье хаһаагүй. Коммунистнуудай адресаар хэһэн өөрынгөө бузар гэмнэлгые судай урда ережэ Даладье тодоруулаг".

Прокурор болбол үмөөрэлгын эрилтэдэ арсаба. Трибунал хадаа нэгэ часай туршо соо совещани хэһэнэйгээ һүүлдэ, Зеваэс ба Виллерэй эрилтые буруушаа[...]

Гэмнэгдэгшэд Барель, Б[...] Жан Рено, Мидоль ба б[...] болбол профессиин юуб г[...] асуудалда—„мандадаа хаһагд[...] депутат", „франциин хүдэл[...]шэд ба тариашадаар һунгагд[...] депутат" гэжэ харюусабад. [...]буналай түрүүлэгшэ [...] гэмнэгдэгшэдэй тиигэжэ хари[...]хыень болюулхые хэды [...]шье һаа, эсэсэй һүүлдэ аб[...] болохо баатай болоһон ба[...] Эалжээнэйгээ дүтэлжэ [...] байхада, Зонт ба Бийу бо[...] һунгагшад хадаа биданай д[...]татска мандадуудые хаһа[...] гэжэ мэдүүлбэд.

Тэрэнэй һүүлдэ, мэдү[...]хэхын тула гэмнэгдэгшэдтэ [...] үгтэнэ. Тэдэнэр болбол судта [...]ладьеба Бонна гэгшэдэй [...]хыень, депутадууд-коммунист[...]дай адресаар хэһэн гэмнэлт[...]дээ тодорхойлхыень эрилтэ х[...] байна. Бонт болбол политич[...] речь хэлэбэ.

Минутын забһарлга болоһ[...] һүүлдэ, трибунал болбол Дал[...] ба Бонна гэгшэдые судта ас[...] тухай эрилтые дахин буруу[...]ба.

Заседаниин һүүлдэ, проку[...] болбол саашадаа проце[...] хаамалаар ябуулхые эрилтэ [...] Үмөөрэгшэд ба гэмнэгд[...] энээндэнь эрид арсаба. Сов[...]ниин һүүлдэ, трибунал х[...] процессые хаамалаар ябуул[...] шиидхэһэн байна.

* *

ЛОНДОН, мартын 23. (ТА[...]) Депутадууд - коммунистну[...] эсэргүү процесс хаамалаар у[...]жалбэ, тиимэһээ заседа[...] ябаса тухай мэдээсэл хэб[...] толилогдоногүй.

„Дейли уоркер" газетын м[...] сэһэнэй ёһоор, английска пра[...]тельство болбол Парижэдахи [...]цессдэ специальна корреспон[...] Холмсые эльгээхэ гэһэн ба[...] Английска правительство [...] Парижда ошохо визые Хол[...] үгэбэ. Габэшье, французска [...]вительство болбол Фран[...] ерэхыень Холмсэдэ зүбшөөр[...] гэжэ газета мэдээсэнэ.

Б.-М. Искусствын декадада бэлэдхэл

„Энхэ Булад баатар"

1938 ондо Улан-Удэ городһоо Одесса хүртэр поездоор ябахадаа, „Энхэ Булад баатар" гэжэ оперын план зохёогоо һэм. Энэ хадаа бурядай бүри урдын байдалые харуулна. Ялта городто ошоод байхадаа, нэгэдэхи актыень бэшээ бэлэйб. Тиндэһээ бусажа ерээд, 1939 оной май һарада драматическа вариантыень дүүргээ һэм. Москвада болохо декадада бэлэдхэлтэй дашарамдуулан, тус оперын либретто бэшэхэ тухайда театрһаа захил абаһан байнаб. Тиигээд, декабрь һарада оперынгоо либретто бэшэжэ дүүргээб. Свердловско Консерваториин профессор-композитор Маркиан Петрович Фролов болбол энэ оперын музыкые бэшэжэ байна. „Энхэ Булад баатар" хадаа бурядай үлигэр дээрэһээ абтаа. Энэ опера болбол арадай патриотизм ба гуманизмые харуулна.

Нэгэдэхи акт

Хаанай дархан Хашагта үбгэнэйдэ хүнүүд зугаа найр хэжэ байхадань, хаан агнуурида гараха гээд, наадаһай зонһой дундаһаа эрэ хүнүүдые суглуулан, ан гүрөөһэ намнуулхаа абаашажа, тэдэнэй зугаа наада һандаба. Тэдэнэй ябэмсаарань, дарханайда хаанай хүбүүн Эрхэ Мэргэн ерэжэ, эсэгынгээ захиһан алтан зэбэтэ һомонуудые дарханһаа абаад, Энхэ Булад баатарта илагдахана болибоб гэжэ тангариг үргэбэ. Эрхэ Мэргэнэй гэрэмсээрань, Энхэ Булад баатар болбол эсэгынгээ мүнгэн һэлмэ асаржа, һомодсо зэбэ хүүлхые дарханда захина.

Хоёрдохи акт
нэгэдэхи картина

Хаанай ордоной үбэртэ ордонойнь һахюул сэрэгүүд байгаа. Тэдэнэр хадаа һамгад, басагадтай шуулдажа, архи дарһа ужа байба. Ордоной зүгһөө сигнал дуулдажа, хаан агнуурһаа буйба гэжэ мэдэгдэбэ. Тиихэдэнь сэрэгэй ноён гараад, сэрэгүүдээ жагсаана, хаанай ордон соогоо ноёд, хатад гаража һууряа эзэлнэд. Иигэжэ байтарань, хаан агнуурһаа буужа ерэбэ. Эрхэ Мэргэн хүбүүниинь хаан эсэгээ угтаад, абын олзо хэр бэ гэхэдэнь—«Дайдын зэд ангуудаа гамнаа, тиимэһээнь үлгэн заяандаа мүргэхэмни» гэжэ харюусаа һэн ха. Эрхэ Мэргэн хадаа эсэгынгээ һэлмые Энхэ Булад баатарай абаһыень мэдэһэн тулада, угайнгаа заншалые барамталан, һэлмээ зүүгээд мүргэты гэжэ, эсэгэдээ хэлэбэ. Хаан энээниинь зүбшөөжэ, һэлмыем асарагты гэхэдэнь, һэлмын харуулшан хаанай хүл доро унажа, „һэлмэтнэй үгы болоо" гэжэ мэдээсэбэ. Тиихэдэнь, хаан сухалдажа, бөөнэрөө асараад асууба. Бөөнэрэнь Энхэ Булад баатарые бариха гэһэн, Эрхэ Мэргэнэй даалгабариие дүүргэжэ,Энхэ Булад баатар ба дархан хоёрые заажа үгөө. Дарханиие асаруулаад сээзалхаяа байтарань, Энхэ, Булад баатар ерэбэ. Хаан хадаа эдэ хоёрые (Дархан ба Энхэ Булад) хоюулайыень сээзалха гэһэн аад, Дарханай басаган Арюун Гоохоной гуйлтые абажа, амитан зонһоо түбэгшөөжэ дарханиие түрмэдэ хааха ба Энхэ Булад баатарай хоёр дальынь мэнгээрһые тануулан нохойдо хаюулхаар шиидхэһэн байна.

Хоёрдохи картина

Хаан болбол ордон доторoo, харин хаанай элшэнэрые угтан, зугаа-наада хэжэ байгаа ха. Харин элшэнэр хадаа хаанда гурбан шара һаадаг бэлэг болгон барьба. Хаан энээниинь баяртайгаар абаашье һаа, найдал ядан бөөнэрөө дуудажа, харин һаадагуудай нюусыень тайлахые захирба. Бөөнэрэнь таангүй хүдхүүлэн байгаа, тиихэ үеэр, хаалтаһаа ерэһэн үбгэн түшэмэл болбол хаанда Энхэ Булад баатарай захиһан захяае дамжуулһан бэлэй: «тэрэ һаадагуудань бэлэг бэшэл, харин—дайнай урял, һаадагуудайнь хүбшиие ангайса татаха баатарай бии үгыень мэдэхэ гэһэн асуудал гээшэл. Хэрбээ хүбшыень ангайса татаагүй һаань—хүсэтэ сэрэг ерэхэл,ангайса татаха баатарай байгаа һаань—һаадагуудые эмдээд һөөргэнь бусааха» гэһэн байба. Тиихэдэнь, баатарнуудаа суглуулжа хаанай татуулхадань, диилэхэ баатар байбагүй. Зүгөөр, хаан болбол хаалтада байһан Энхэ Булат баатарые асаруулжа татуулба. Энхэ Булат баатар мэнгээрһээ тануулжа, хүсэ шадалаа нилээд буураһаншье һаа,Арюун Гоохоной „хухалыш" гэһэн абяае дуулахалаа, хүсэ шадал нэмэһэн шанга болоод һаадагуудыень хуха һамна татаба. Хухалаад байтарань, Шуумар баатар хилэ дээрэһээ ерэжэ, дайн сэрэг оробол гэжэ мэдүүлбэ. Энээниие хаан дууламсаараа, Энхэ Булад баатарые «дайсантай барисаатайш, тэдэнэй ябуулгануудые мэдээш» гэжэ дахин хаагаад, Эрхэ Мэргэн хүбүүгээ (баатараа) дуудажа, сэрэгүүдээ хүтэлэн „дайсадые дара" гэжэ эльгээбэ.

Гурбадахи актын нэгэдэхи картина

Энхэ Булад баатар хадаа Хашагта дархан ба Солбон баатар гэжэ хоёр үбгэдтэй сугтаа түрмэдэ һуугаа. Гэнтэ эндэнь Арюун Гоохон орожо ерээд, Шаралдай хаанай сэрэгтэ, Эрхэ Мэргэнэй диилдэһэн тухай дуулгаба. Энэ мэдээсэл болбол Энхэ Булад баатарые ехэхэн уйдхарта оруулаа. Энхэ Булад баатар хадаа энэ түрмэ соо, өөрынгөө түрэһэн эсэгые (Солбон баатарые) оложо ехэтэ баясаба.

Энэ үедэ, түрмэ дотор хаан орожо ерээд, Энхэ Булад баатарые эхэ ороноо хамгаалхынь тула, сэрэгтэ мордохыень гуйба. Эгээн түрүүн,Энхэ Булад баатар арсаһан болобошье, олон нүхэдэйгөө эрилтэ ба хэлэлгын ёһоор эхэ ороноо хамгаалхаяа мордобо.

Гурбадахи актын хоёрдохи картина

Энхэ Булад баатар болбол Шаралдай хаанай сэрэгые даража, Эрхэ Мэргэн ба Түлгэшэ хоёрой хоротон байһые элирүүлбэ. Энэ үедэ, Хашагта дархан дайнда шархатаад үхэхэ сагтаа хүрэжэ, Энхэ Булад баатарые миниин басага—Арюун Гоохониие өөрынгөө һамган болгон абаарай гэжэ захяад, ами таһалдан хосорно. Энхэ Булад баатар хадаа пленд абтагшадые (Шаралдай хаанай сэрэгһээ)хабаата орондонь харюулан бусааба. Энхэ Булад баатарай энэ үүсхэлэнь, үргэн зондо баяраар угтагдажа, зугаа наада хэхэ хоёр тээшээ тараа бэлэй.

Дурбэдэхи акт
Байгал далайн эрье

Саян уула ялбалзан,гоё һайханаар харагдана. Шаралдай хаанай державые хайшалан абаагүйһээ, Энхэ Булад баатар хадаа хаанда үлдэгдэжэ. Байгал далайн эрье дээрэ һууришаһан гэхэ.

·Эндэнь, Хулдаар баатар ерэжэ, Энхэ Буладые эзэн хаанай сээзалха гэһэн тухай мэдээсэнэ. Хулдаар баатар болбол бусад орон тээшэ тэрьелхыень Энхэ Булад баатарта дурадхаба. Тиихэдэнь, Энхэ Булад баатар тэрьелхэеэ арсаба. Энэнь тэрэнэй түрэһэн эсэгээр дэмжэгдээ һэн.

Иигэжэ байтарань, хаанай сэрэг ерэнэ. Энхэ Булад баатар болбол „Эрхэ Мэргэн хаанаб" гэжэ тэдэ сэрэгүүдһээ асууба. Зүрхэгүй Эрхэ Мэргэн, манай арада хорголоо гэжэ харюусаа. Эрхэ Мэргэн хадаа Энхэ Булад баатарые харбаашье һаа, ямаршье аюул ушаруулаагүй, Хулдаар баатарта дарагдана.

Арад хадаа жаргалта ажабайдал тээшэ хүн зониие хүтэлыш гэжэ Энхэ Булад баатарта хандан, тэрээниие улаан ковер дээрэ үргэхэ юм.

Республикын габьяата артист, драматург
Н. Г. БАЛДАНО.

Хилын саанахи хрониканууд

◆ Мартын 15-да Ригэдэхи [...] театр соо «Таня» гэжэ сов[...] пьеса тон ехэ амжалтатай[...] үнгэрбэ.

◆ Фракида (Турци) тон ш[...] хүйтэн боложо, бүхы малай[...] процентнь үхэбэ. Мүнөө [...] уһанай үер боложо байна. [...] районуудай тарилгын площ[...]нууд уһанда абтаба.

◆ Роттердамда (Голланди) [...] метр утатай ба 6,2 метр [...] подводно лодка байгуул[...] Ябадалайнь скорость—уһан [...] гүүр 19 узел ба уһан до[...] 9 узел.

◆ Апрелиин 1-дэ, США[...] Тихоокеанска флодой манев[...] эхилхэнь. Зарим корабльнууд[...] бол Гавайска аралнуудай [...]тээ 1000 миль расстояниид[...] ябаха байна.

◆ Һаяар Турцитай худал[...]най хэлсээгэнүүд Гаагада [...]хэнь. Турецкэ делегаци [...] Голландида ошохоор гараба.

◆ Франци ба Япони [...] худалдаанай хэлсээе нэгэ [...] болзороор утадхахые шии[...] тэрэнэй болзоронь мартын [...] дүүрэһэн байгаа.

Харюусалгата редакт[ор]
Р. БИМБ[...]